Parodos „J. Juzeliūno kabinetas: modernėjantis lietuviškumas“ apžvalga

Parengė Gabija Zigmantaitė
Muzikos mokykla LYRA

Šimtųjų gimimo metinių minėjimo proga Lietuvoje vėl prisimintas garsus kompozitorius, Sąjūdžio iniciatorius ir pirmasis habilituotas kompozicijos mokslų daktaras Lietuvoje — prof. **JULIUS JUZELIŪNAS**

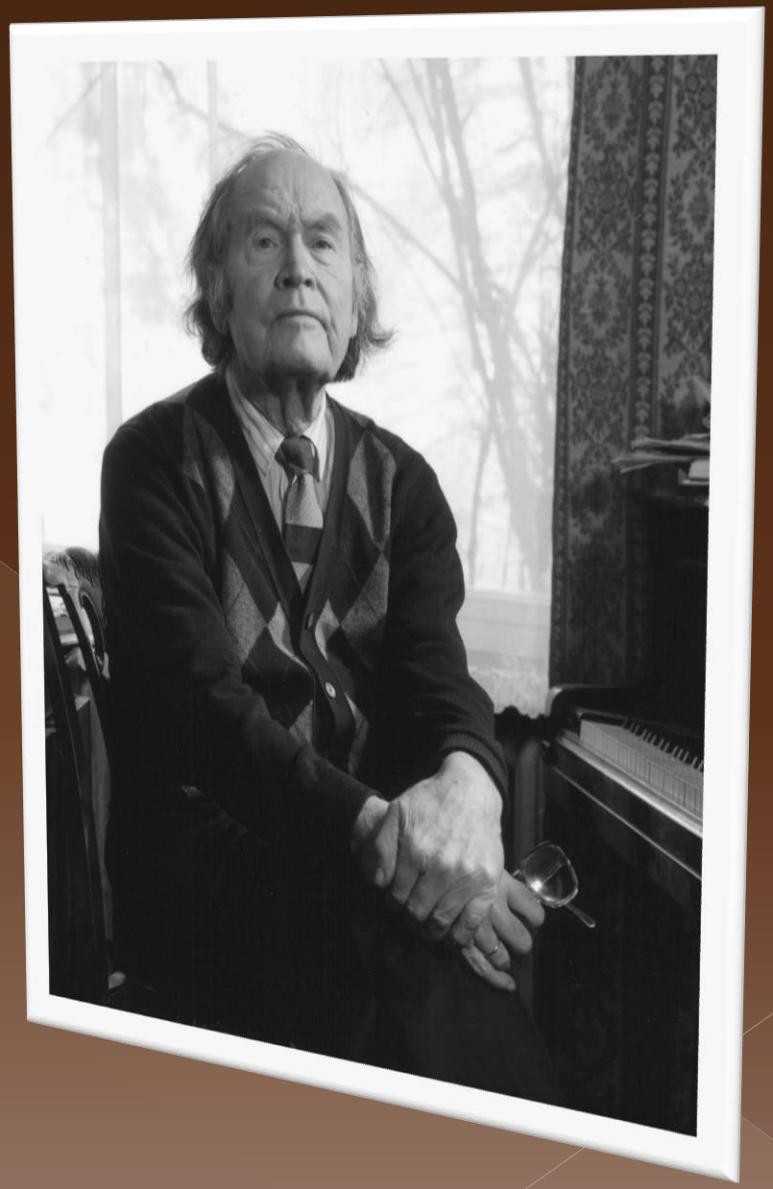

2016 m. lapkričio 10 d. – 2017 m. vasario 5 d. Nacionalinėje Dailės Galerijoje vyko kompozitoriaus Šarūno Nako kuruota interaktyvi audiovizualinė paroda **„J. Juzeliūno kabinetas: modernėjantis lietuviškumas“**

Parodoje

- J. Juzeliūno **PERIODINĖJE ELEMENTŲ LENTELĖJE** – jo mokinių pavardės.

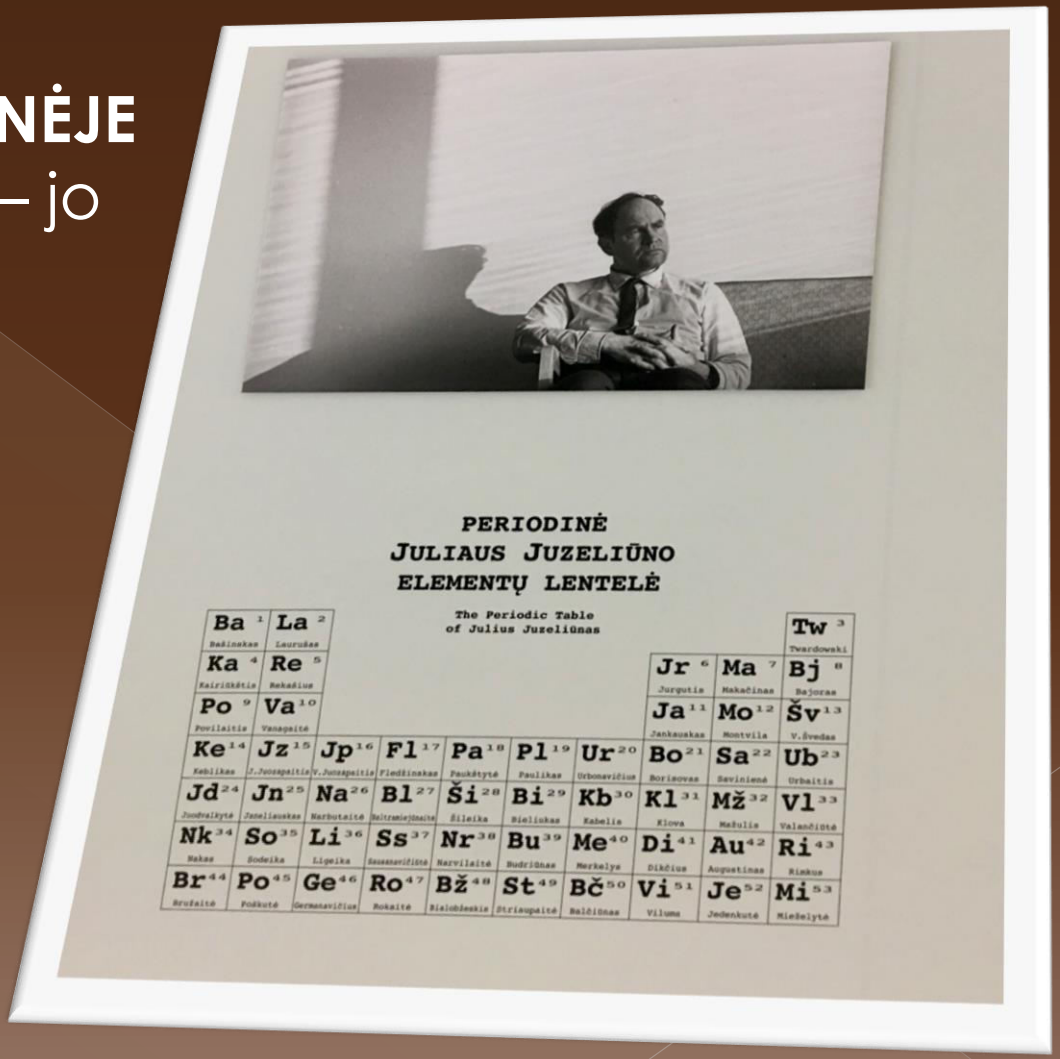

- Juliaus Juzeliūno **GALAKTIKOS** – jo mokytojai!

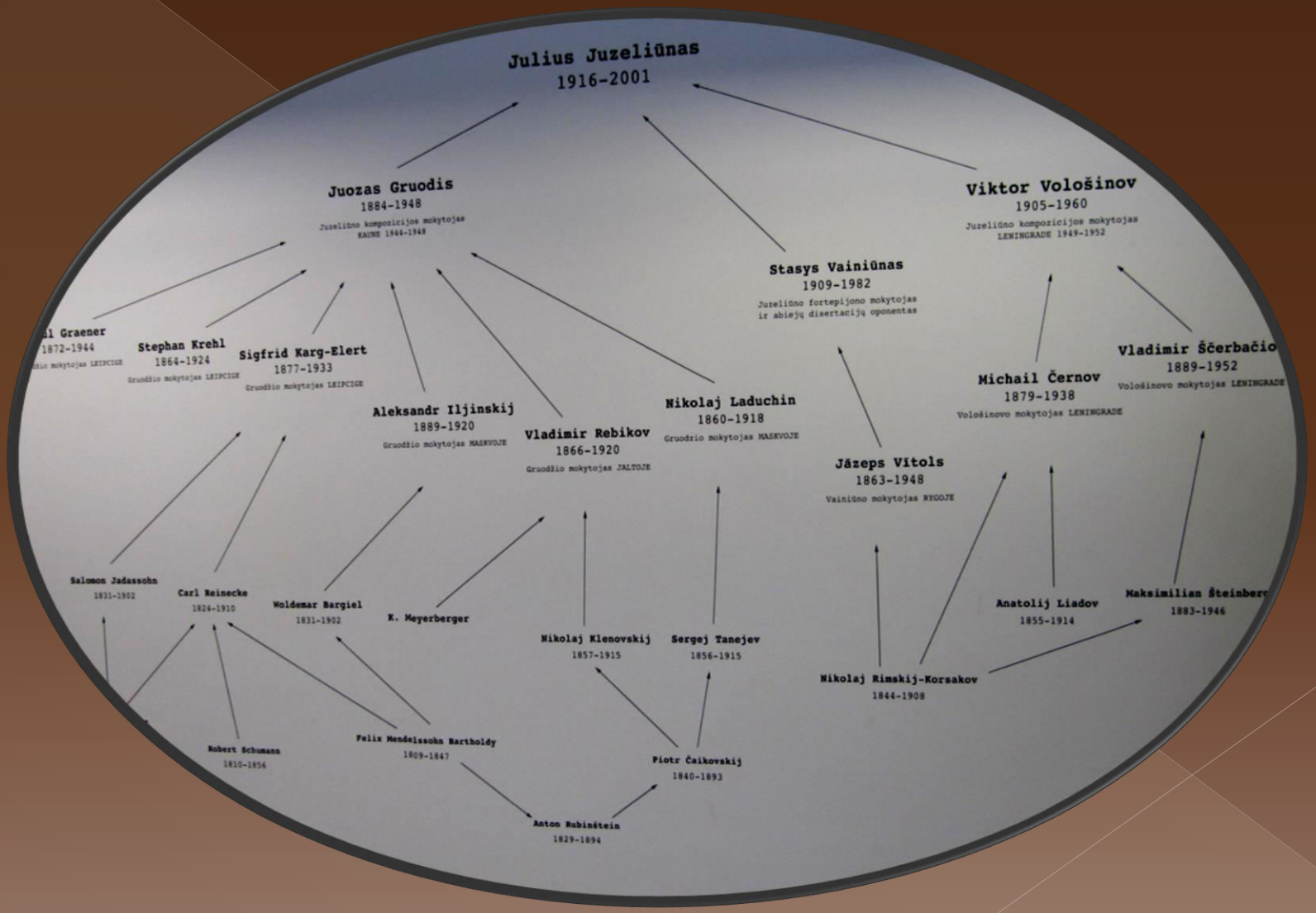

Parodoje

- Įdomus eksponatas –
  J. Juzeliūno mokytojo prof. J. Gruodžio originalios
  SAVIĮTAIGOS KORTELĖS!

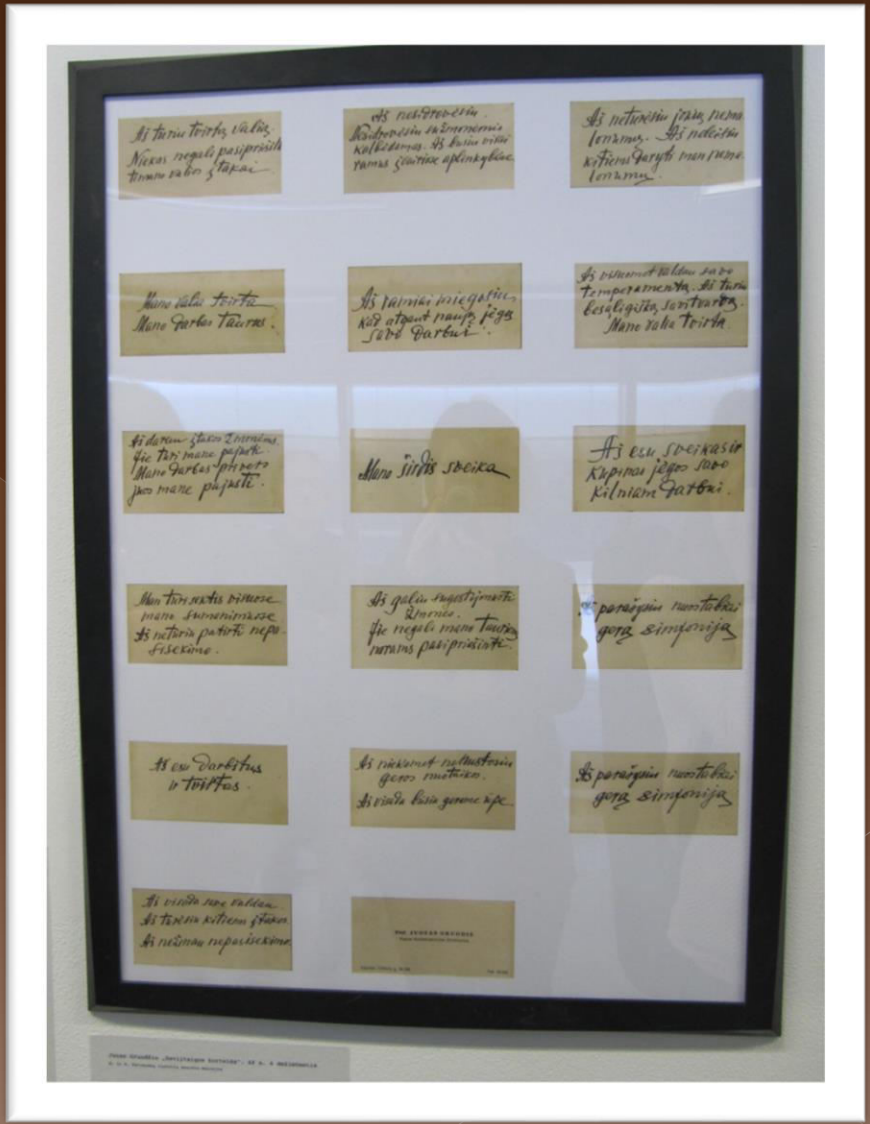

„*Dvasinės nuostatos turėjimas – tai vienintelis būdas išlikti savimi.*“
“*Having a spiritual stance is the only way to remain oneself.*”

Julius Juzeliūnas

Parodoje

- Retsykiais stabtelime ir įsiklausome.

Parodoje

- Žemėlapis nutiesa kelią sekti kompozitoriaus gyvenamųjų vietovių keliais.

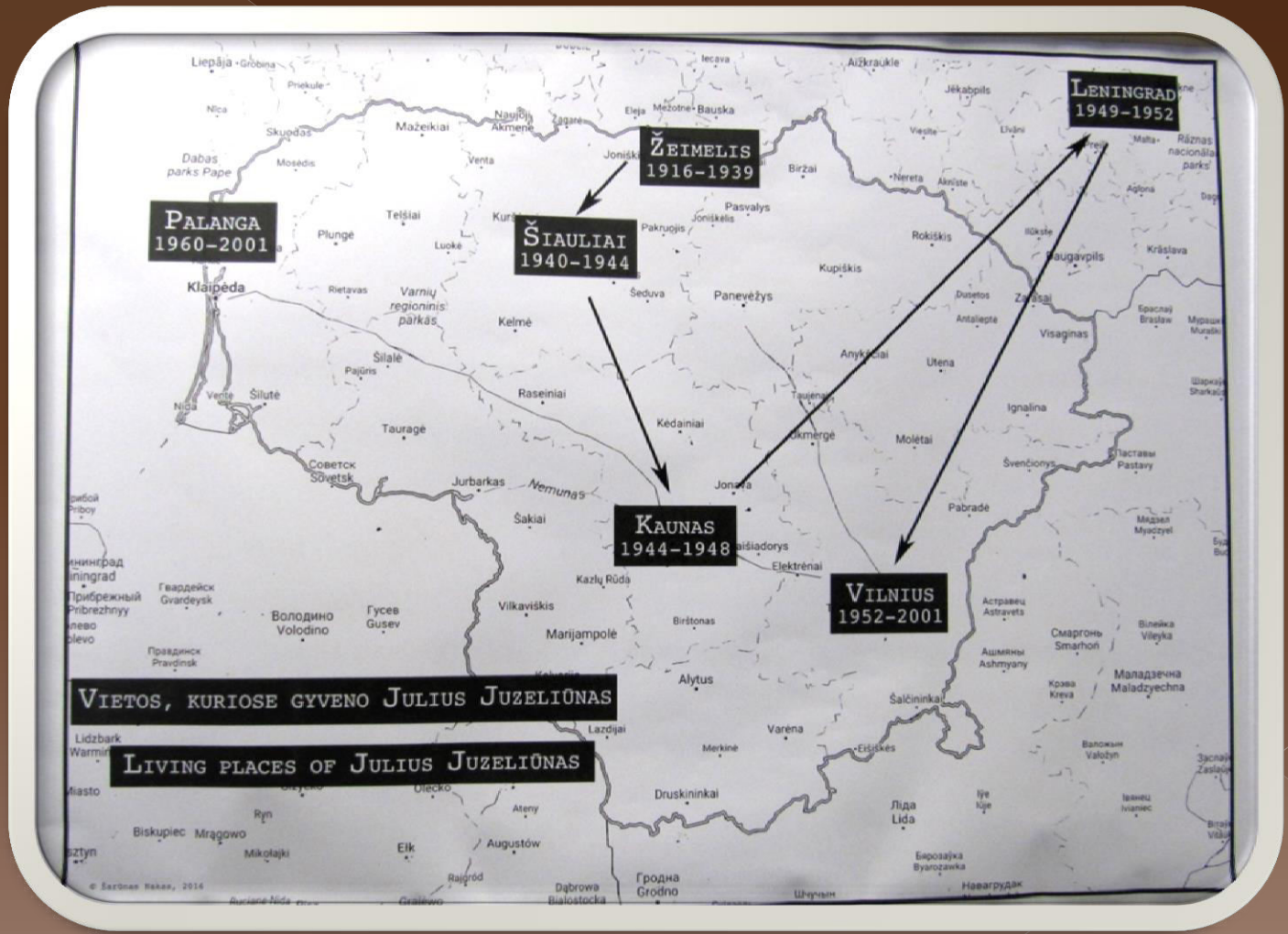

Parodoje

- J. Juzeliūnas gimtinė Žeimelio kaime Pasvalio rajone — ekrane matome nufilmuotą jo gimtąją sodybą.
- Kiek toliau ir jo nepaprasta kelionė garvežiu į Kauną.
- Galiausiai — jo gyvenimo akimirkos tuometiniame Leningrade.

Parodoje

- Didelis dėmesys skiriamas J. Juzeliūno muzikinei kūrybai. Eksponuojamas jo operos „Žaidimas“ originalios partitūros rankraštis.

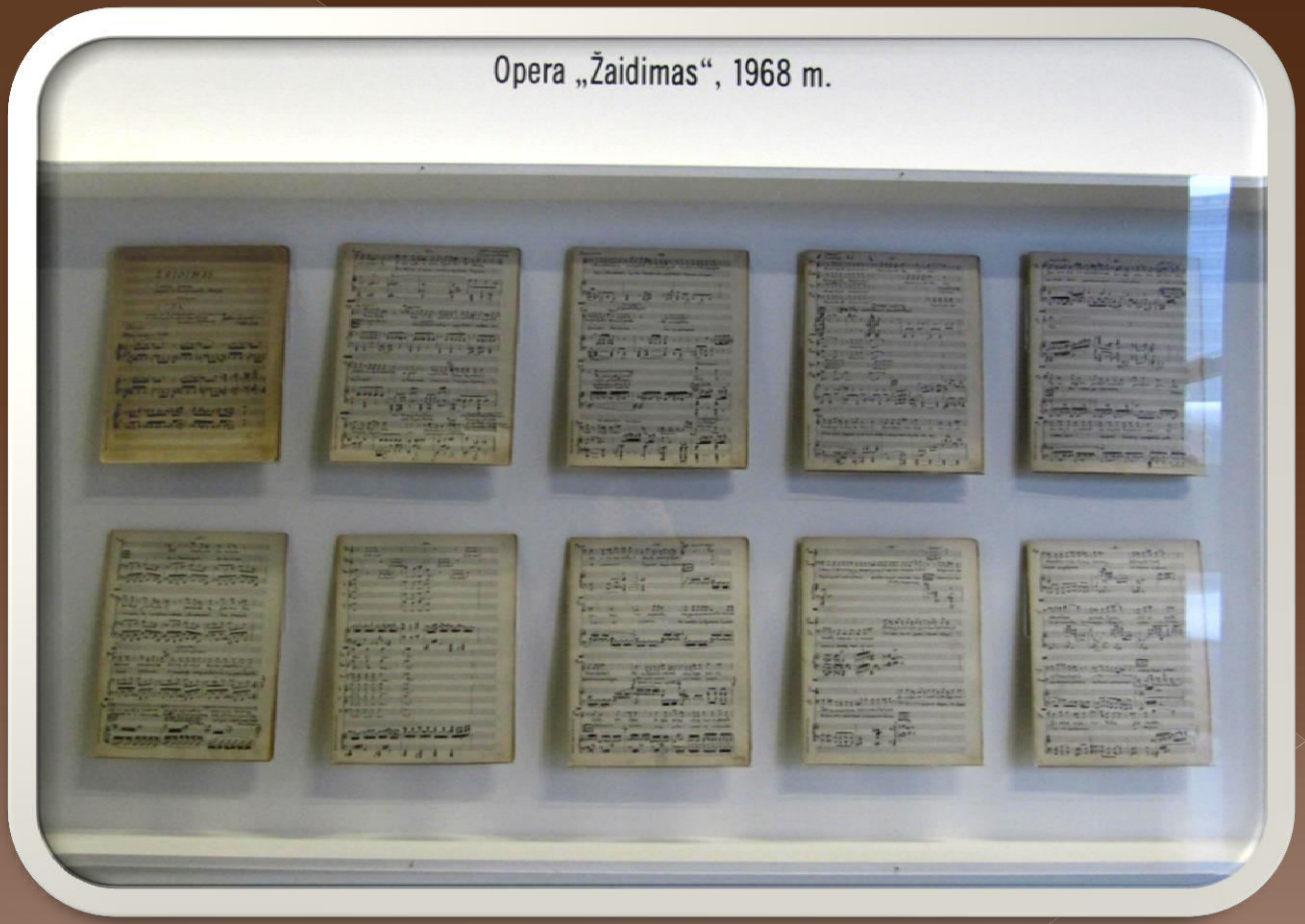

- Dauguma J. Juzeliūno kūrybos buvo glaudžiai susiję su Europoje ir Lietuvoje įvykusiais politiniais įvykiais.

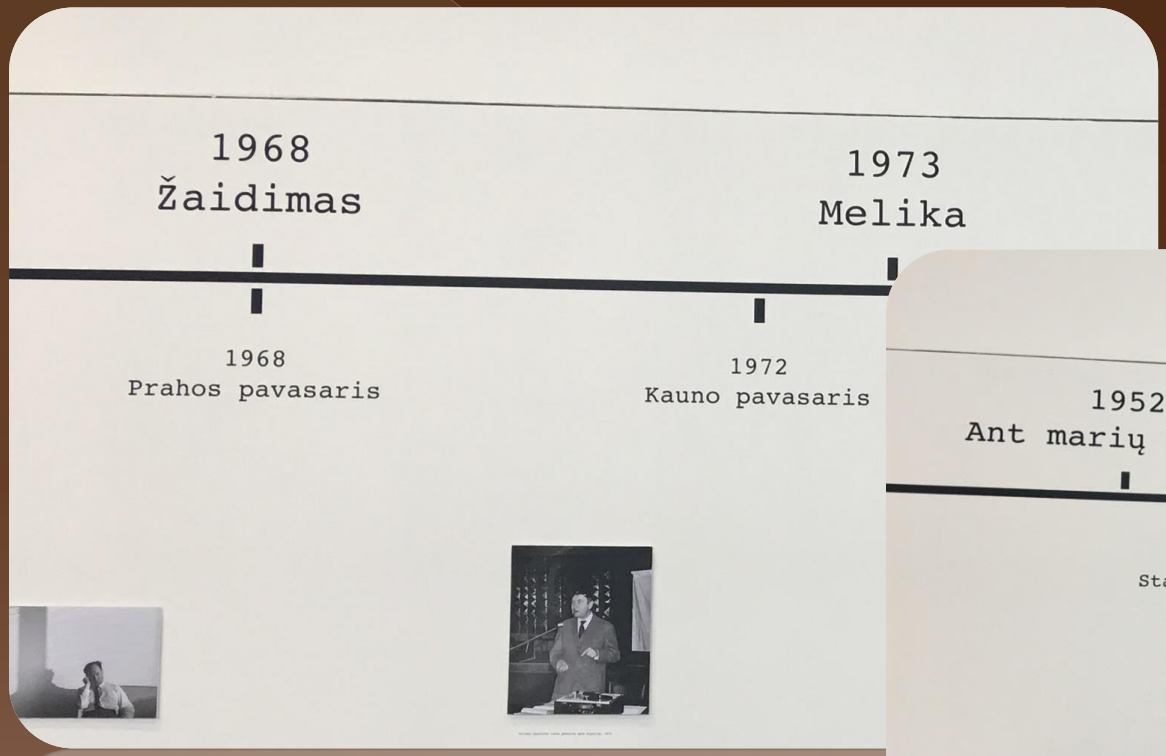

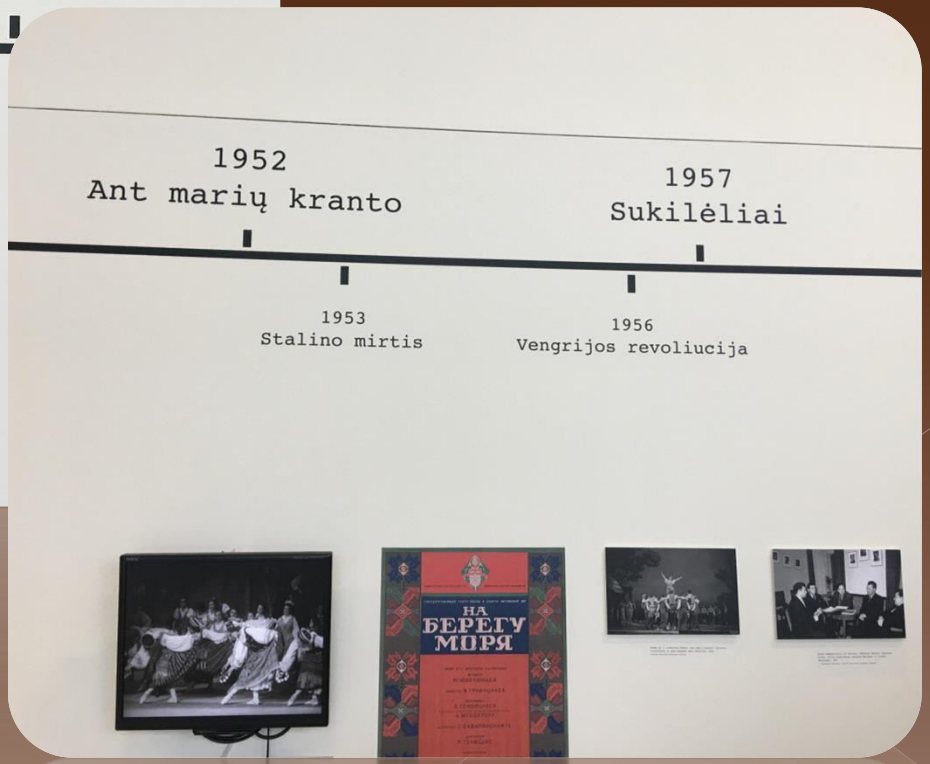

Parodoje

- Baleto **„ANT MARIŲ KRANTO“**
- Parašytas 1952 m.
- Atliktas Lietuvos literatūros ir meno dekadoje Maskvoje 1954 m.

Pirmasis habilituotas kompozicijos mokslų daktaras Lietuvoje!

- J. Juzeliūno mokslinis darbas **„AKORDO SANDAROS KLAUSIMU“**, už kurį jam suteiktas habilituoto daktaro laipsnis.

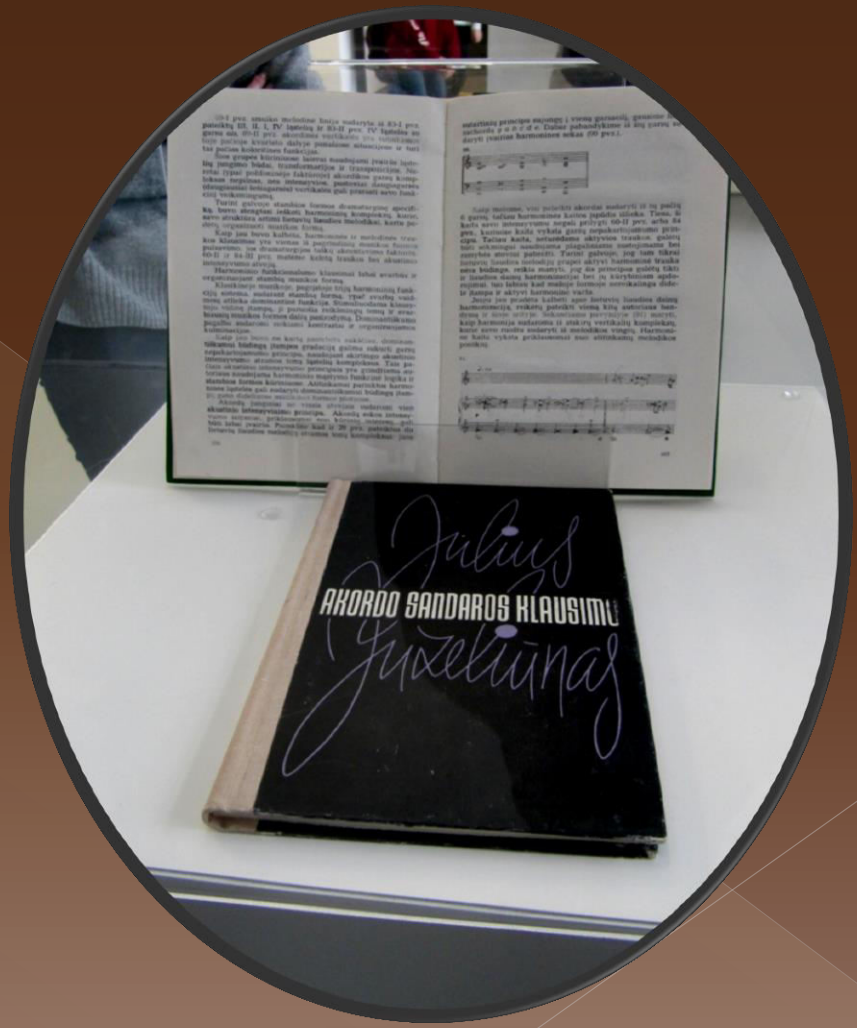

J. Juzeliūno visuomeninė iniciatyva

- Vienas svarbiausių kompozitoriaus inicijuotų projektų — kompozitorių miestelio Žvėryno rajone projektas bei Kompozitorių sąjungos pastato maketas, suprojektuotas Vytauto Čekanausko.

Neeuropinės kultūros

- Svarbi J. Juzeliūno domėjimosi sritis – **neeuropinės kultūros.**
- Jis aplankė
  - 1972 m. Nigerija,
  - 1975 m. Birmą,
  - 1980 m. Tunisą,
  - 1982 m. Kongą,
  - 1987 m. Mauricijų.

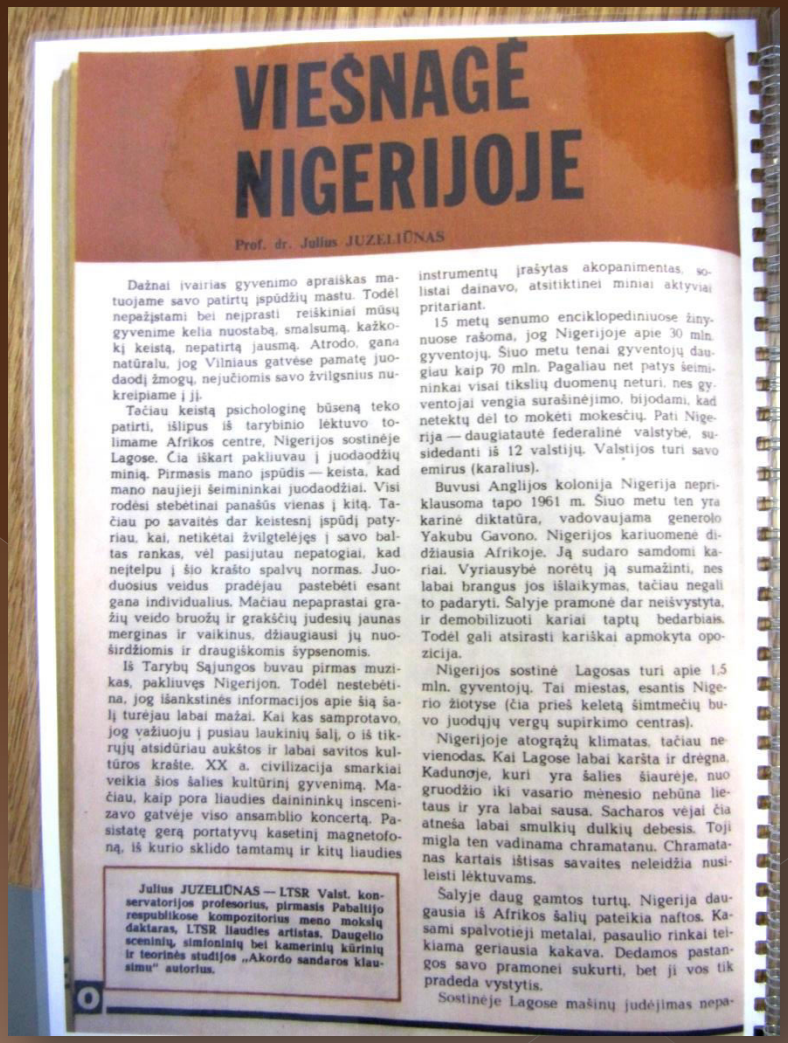

VIEŠNAGĖ NIGERIJOJE

Prof. dr. Julius JUZELIŪNAS

Dažnai įvairias gyvenimo apraiškas matuojame savo patirtų įspūdžių mastu. Todėl nepažįstami bei neįprasti reiškiniai mūsų gyvenime kelia nuostabą, smalsumą, kažkokį keistą, nepatirtą jausmą. Atrodo, gana natūralu, jog Vilniaus gatvėse pamatę juodaodį žmogų, nejučiomis savo žvilgsnius nukreipiame į jį.

Tačiau keistą psichologinę būseną teko patirti, išlipus iš tarybinio lėktuvo tolimame Afrikos centre, Nigerijos sostinėje Lagose. Čia iškart pakliuvau į juodaodžių minią. Pirmasis mano įspūdis — keista, kad mano naujieji šeimininkai juodaodžiai. Visi rodėsi stebėtinai panašūs vienas į kitą. Tačiau po savaitės dar keistesnį įspūdį patyriau, kai, netikėtai žvilgtelėjęs į savo baltas rankas, vėl pasijutau nepatogiai, kad neįtelpu į šio krašto spalvų normas. Juoduosius veidus pradėjau pastebėti esant gana individualius. Mačiau nepaprastai gražių veido bruožų ir grakščių judesių jaunas merginas ir vaikinus, džiaugiausi jų nuoširdžiomis ir draugiškomis šypsenomis.

Iš Tarybų Sąjungos buvau pirmas muzikas, pakliuvęs Nigerijon. Todėl nestebėtina, jog išankstinės informacijos apie šią šalį turėjau labai mažai. Kai kas samprotavo, jog važiuoju į pusiau laukinių šalį, o iš tikrųjų atsidūriau aukštos kultūros krašte. XX a. civilizacija smarkiai veikia šios šalies kultūrinį gyvenimą. Mačiau, kaip pora liaudies dainininkų inscenizavo gatvėje viso ansamblio koncertą. Pasistatę gerą portatyvų kasetinį magnetofoną, iš kurio sklido tamtamų ir kitų liaudies instrumentų įrašytas akopanimentas, solistai dainavo, atsitiktinei miniai aktyviai pritariant.

15 metų senumo enciklopediniuose žinynuose rašoma, jog Nigerijoje apie 30 mln. gyventojų. Šiuo metu tenai gyventojų daugiau kaip 70 mln. Pagaliau net patys šeimininkai visai tikslių duomenų neturi, nes gyventojai vengia surašinėjimo, bijodami, kad netektų dėl to mokėti mokesčių. Pati Nigerija — daugiatautė federalinė valstybė, susidedanti iš 12 valstijų. Valstijos turi savo emirus (karalius).

Buvusi Anglijos kolonija Nigerija nepriklausoma tapo 1961 m. Šiuo metu ten yra karinė diktatūra, vadovaujama generolo Yakubu Gavono. Nigerijos kariuomenė didžiausia Afrikoje. Ją sudaro samdomi kariai. Vyriausybė norėtų ją sumažinti, nes labai brangus jos išlaikymas, tačiau negali to padaryti. Šalyje pramonė dar neišvystyta, ir demobilizuoti kariai taptų bedarbiais. Todėl gali atsirasti kariškai apmokyta opozicija.

Nigerijos sostinė Lagosas turi apie 1,5 mln. gyventojų. Tai miestas, esantis Nigerio žiotyse (čia prieš keletą šimtmečių buvo juodųjų vergų supirkimo centras).

Nigerijoje atogrąžų klimatas, tačiau nevienodas. Kai Lagose labai karšta ir drėgna, Kadunoje, kuri yra šalies šiaurėje, nuo gruodžio iki vasario mėnesio nebūna lietaus ir yra labai sausa. Sacharos vėjai čia atneša labai smulkių dulkių debesis. Toji migla ten vadinama chramatanu. Chramatanas kartais ištisas savaites neleidžia nusileisti lėktuvams.

Šalyje daug gamtos turtų. Nigerija daugausia iš Afrikos šalių pateikia naftos. Kasami spalvotieji metalai, pasaulio rinkai teikiama geriausia kakava. Dedamos pastangos savo pramonei sukurti, bet ji vos tik pradeda vystytis.

Sostinėje Lagose mašinų judėjimas nepa-

Julius JUZELIČNAS — LTSR Valst. konservatorijos profesorius, pirmasis Pabaltijo respublikose kompozitorius meno mokslų daktaras, LTSR liaudies artistas. Daugelio sceninių, simfoninių bei kamerinių kūrinių ir teorinės studijos „Akordo sandaros klausimu" autorius.

Kitos parodos instaliacijos

- Parodoje buvo rodoma daugybė filmukų, audio bei video instaliacijų.

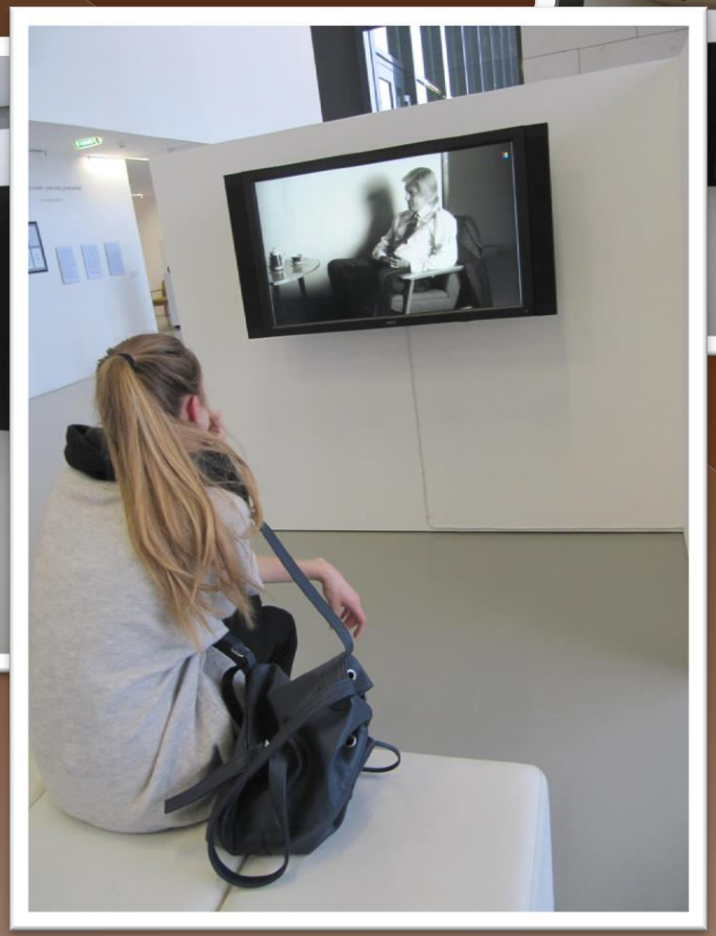

ŠARŪNAS NAKAS - lietuvių kompozitorius, eseistas, multimedijų menininkas, filmų, radijo programų autorius, parodos kuratorius.

Parodoje

AČIŪ UŽ DĖMESĮ !